

Kamieniołom wapieni w Zabierzowie

Lokalizacja:

województwo małopolskie
powiat krakowski
gmina Zabierzów
miejscowość Zabierzów

Rejon geograficzny:

Wyżyna Śląsko-Krakowska
Wyżyna Krakowsko-Częstochowska
Garb Tenczyński

Jednostka geologiczna:

monoklina śląsko-krakowska
zrąb tenczyński

1 Obiektem jest nieczynny kamieniołom wapieni jurajskich, zlokalizowany na południowy-zachód od centrum wsi Zabierzów i na południe od drogi Kraków-Krzyszowice. Usytuowany jest na północnych stokach pasa wzgórz ciągnących się na południe od Zabierzowa i porośniętych buczyną karpacką. Wyrobisko składa się z dwóch odrębnych części, z których dolną zajmuje rozległy staw.

Północne stoki wzgórz, usytuowanych na południe od Zabierzowa, wyznaczają południową krawędź rowu krzeszowickiego, uformowaną jako system równoległych do siebie uskoku schodowych, tnących wapienie górnej jury i przykrywające je wapienie i margle kredy górnej.

Eksploatacja w kamieniołomie została przerwana na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. W jego ścianach odsłaniają się interesujące skały i struktury geologiczne.

2 1. Odsłania się tutaj odmiana wapieni skalistych masywnych, obfitujących w różnorodne struktury pochodzenia mikrobialnego (stromatolity, trombolity, onkoidy) oraz zawierające liczną faunę: ramienionogi, serpule, amonity, kraby, gąbki i niewidoczne okiem nieuzbrojonym otwornice. W skale widoczne są liczne wydłużone kawerny o rozmiarach dochodzących do kilku cm, charakteryzujące się płaskim spągami i zwykle nierównym, poszarpanym stropem (*stromatactis*). Ta odmiana wapieni skalistych powstała w bardzo płytkim morzu.

3 2. Ponad powierzchnią abrazyjną rozwiniętą na wapieniach jurajskich widoczna jest ławica mikrytowych wapieni górnej kredy zawierająca rozproszony żwir kwarcowy. W jej stropie widoczne są liczne kanały (*Thalassinoides*) wypełnione skałą o sporej zawartości ziaren minerału glaukonitu. Powierzchnia stropowa tych wapieni pokryta jest przez fosforanowy stromatolit świadczący o bardzo niskim tempie sedymentacji.

3. Na odsłoniętej powierzchni wapieni górnej kredy widać gęstą sieć spękań uskoku, dzielących wapienie na bloki poprzesuwane względem siebie. Widoczny jest też uskoku o zrzucie przekraczającym 1 m, a na jego odsłoniętej powierzchni - rysy ślizgowe wskazujące na kierunek przesuwania

wania bloków skalnych. Na skrzydle wiszącym uskoku odpreparowana jest powierzchnia abrazyjna ścinająca wapienie jurajskie, dokumentująca wkraczanie morza na ląd.

4. W ścianie zachowało się wypełnienie kopalnej formy krasowej, złożone głównie z krystalicznego kalcytu o miodowym zabarwieniu. Występują tutaj bloki wapieni i bloki z naciekami charakterystycznymi dla pól jaskiniowych. Przestrzeń między blokami wypełnia ilasto-marglista masa pochodząca z wietrzenia młodszych osadów kredowych. Nagromadzenie bloków interpretowane jest jako brekcja tektoniczna.

5. Znajduje się tam pionowa forma krasowa (studnia, lej?) wypełniona scementowanymi piaskami i żwirami kwarcowymi pochodzącymi z niszczenia osadów kredowych.

Obiekt znajduje się w Jurajskim Parku Krajobrazowym. Zagrożeniem dla jego istnienia w obecnym stanie jest eksploatacja fauny z margli kredowych i wapieni jurajskich oraz z kopalnych form naciekowych.

Przez kamieniołom biegnie ścieżka dydaktyczna, a w pobliżu szlak rowerowy i niebieski szlak turystyczny z Zabierzowa do Mnikowa.

Odsłaniające się w kamieniołomie w Zabierzowie skały jurajskie i kredowe dokumentują wiele procesów geologicznych. Jedyne odsłonięcie rzadkiej odmiany wapieni skalistych oraz jedne z najlepszych profili kredy, unikalne stanowiska kopalnych paleogeńskich form krasowych oraz doskonale widoczne struktury tektoniki nieciągłej sprawiają, że kamieniołom w Zabierzowie jest wyjątkowy z dydaktycznego i naukowego punktu widzenia.

The Jurassic limestones quarry in Zabierzów

The inactive limestone quarry is located southwest of the center of Zabierzów village and south of the Kraków-Krzyszowice highway. The pit is divided into two parts, lower of which is occupied by large pond.

The northern slopes of hill range, south of Zabierzów, contour the southern edge of the Krzeszowice Graben, which is a system of parallel, step faults cutting the Upper Jurassic and Upper Cretaceous limestones and marls.

In the quarry the Upper Jurassic (Oxfordian) massive limestones are exposed. A variety of microbial structures can be observed (stromatolites, trombolites, oncoids) together with abundant fossils: brachiopods, serpules, ammonites, crustaceans and microscopic-size foraminifers. The massive limestones are truncated by abrasional surface covered by the layer of Upper Cretaceous (Turonian) micritic limestones with disseminated quartz gravel. At the

surface of Turonian limestones a dense network of tectonic fractures can be seen, which separate the rock into displaced blocks.

In the quarry wall a paleokarst cavity is preserved with relics of precipitates, mostly honey-brown calcite. Another paleokarst form is a sinkhole filled with cemented sands and quartz gravels originating from the erosion of Cretaceous sediments.

Wybrana literatura: 4, 120, 121, 123, 124,
145, 146, 174, 233, 291

Autor karty stanowiska dokumentacyjnego i fotografii:
M. Gradziński (2005)